

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่ปรับตัวให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ ต้องได้รับการศึกษามาอย่างดี กรมวิชาการ (2534) กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการปลูกฝัง ถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะ ทักษะและคุณค่าต่าง ๆ ให้เกิดกับผู้รับการศึกษา ทำให้ผู้รับการศึกษาเจริญงอกงามจนสามารถถ่ายทอด และสร้างภูมิปัญญาให้กับสังคมได้ และผู้ที่ปลูกฝังสิ่งเหล่านี้คือ “ครู”

ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเรียนการสอนเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่กล่าวถึงวิสัยทัศน์การพัฒนาศึกษาในอนาคตว่า การพัฒนาสังคมไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่บวกและแง่ลบนั้น มีผลกระทบเชื่อมโยงจากบริบทของสังคมโลก เพื่อให้สังคมไทยสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง แข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรีบนฐานแห่งความเป็นไทย โดยที่ประชาชนมีความสุข ครอบคลุม ชุมชนและสังคมมีสันติ การพัฒนาคนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด แม้การศึกษาจะเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน แต่ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้น จึงจะเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะต่างๆ ของคนที่จะเรียนและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยบุคลากรในระบบที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพด้วยเช่นเดียวกัน และบุคลากรที่มีความสำคัญมากที่สุดในระบบการศึกษา หรือระบบการพัฒนาคนก็คือครู ครูจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและมีคุณภาพเพียบพร้อมทุกด้าน เพื่อที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนต่อไป

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้แผนการศึกษาของชาติดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างได้ผล อันจะเป็นผลต่อการพัฒนาคนในชาติให้เป็นพลเมืองดีมีประสิทธิภาพ และเป็นกำลังของชาติ ครูจึงเป็นผู้ที่ทำงานหนักทั้งในด้านการถ่ายทอดวิชาความรู้ และการอบรมสั่งสอนนักเรียน ให้ประพฤติเป็นพลเมืองดีของสังคม เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์และคนทั่วไป

ศิลปศึกษาเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับการศึกษาในแขนงวิชาอื่นๆ ย่อมต้องมีผู้ชี้แนะอย่างใกล้ชิด ครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาด้านศิลปะแก่นักเรียน และครูศิลปศึกษาจึงควรมีสมรรถภาพดังที่นักการศึกษาทางศิลปศึกษาได้ให้แนวคิดไว้ คือ

1. สมรรถภาพด้านความรู้ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ในเรื่องหลักสูตร จุดมุ่งหมายเนื้อหา การเรียนการสอน การใช้การสื่อการสอน การวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนความรู้ทางด้านจิตวิทยาการสอนศิลปศึกษา

2. สมรรถภาพทางด้านความรู้ความเข้าใจในศิลปะพื้นฐาน และการนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสอนศิลปศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถในการสื่อการสอน และความสามารถในการปฏิบัติงานศิลปะของตัวเอง

3. สมรรถภาพในการปฏิบัติงานอันนอกเหนือจากการสอน ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงานบริการเกี่ยวกับศิลปะ การสนับสนุนกิจกรรมทางด้านศิลปะ การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารมอบหมายให้

วิชาศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นวิชาที่จัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะพัฒนาลักษณะนิสัยของผู้เรียน โดยการจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตลอดจะพัฒนาการด้านต่างๆ (อารี สุทธิพันธ์, 2535) และ เกษร ธิตะจारी (2542) ได้กล่าวดังไว้ดังนี้

1. พัฒนาทางด้านสติปัญญา (Intellectual Growth) หมายความว่า การเป็นผู้รอบรู้ในการทำงานทั้งเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์และประดิษฐ์ผลงานให้ดีขึ้นตามลำดับ เป็นการฝึกสติปัญญาให้เจริญงอกงาม และรู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ ในการทำงานได้ด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่น ตลอดจนความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ สำเร็จลุล่วงด้วยดี และมีคุณภาพอย่างเฉลียวฉลาด

2. พัฒนาทางอารมณ์ (Emotional Growth) สามารถสร้างสิ่งต่างๆ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความรู้สึกที่ต้องการแสดงออก รู้จักสร้างจินตนาการในผลงานเพื่อให้ผู้พบเห็นเกิดอารมณ์สมจริง มีสุนทรียภาพในการทำงานและมีทัศนคติที่ดีต่องานศิลปะทั่วไป

3. พัฒนาทางสังคม (Social Growth) ศิลปะจัดเป็นสื่อกลางของมหาชนที่ช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อคนที่ต้องอยู่ร่วมกัน ศิลปะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ รู้จักรับผิดชอบร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยใจยุติธรรม

4. พัฒนาทางกาย (Physical Growth) การสร้างสรรค์งานศิลปะทุกชนิดจำเป็นต้องใช้กำลังกล้ามเนื้อบางส่วนของร่างกายในการทำงาน เช่น การขีด การเขียน การฉีก การตัด การคลึง การนวด และการปั้น ฯลฯ การทำงานจะต้องบังคับรูปร่าง รูปทรง ให้ได้ตามแบบที่กำหนด จึงต้องบังคับมือและกล้ามเนื้อ บางทีต้องออกแรงจึงมีส่วนในการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงและคล่องตัวในการทำงาน

5. พัฒนาการรับรู้ (Perceptual Growth) การทำงานที่ใช้ความสามารถ และความถนัดของตนเองด้วยการออกแบบ และคิดค้นหาวิธีการสร้างงานแปลกๆใหม่ๆให้ดีขึ้น ทันสมัยขึ้น การคิดค้นและการสังเกต เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงจะเป็นการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

6. พัฒนาการสุนทรียภาพ (Aesthetic Growth) การเป็นผู้มีความรู้สึกละเอียดอ่อนและมีพรสวรรค์ในการสร้าง หรือมองสิ่งต่างๆ ได้ลึกซึ้งกว่าผู้อื่น และสามารถจำแนกแยกแยะอธิบายให้ผู้อื่นเกิดอารมณ์คล้อยตามได้

7. พัฒนาการสร้างสรรค์ (Creative Growth) มีความคิดที่เป็นอิสระในการสร้างสรรค์งาน ดังนั้นจึงรู้จักปรับปรุงผลงานอยู่เสมอ ไม่ว่าในเรื่องรูปแบบหรือคุณภาพของงานที่ไม่ซ้ำงานของคนอื่น ซึ่งผลงานจะเป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นอิสระ การรู้จักพลิกแพลงและหาวิธีการแปลกๆใหม่ๆ ทั้งรูปแบบและวัสดุในการก่อสร้าง ตลอดจนการนำเอาไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และก่อให้เกิดความแปลกๆ ใหม่ๆ ต่อผู้พบเห็น สิ่งเหล่านี้ถือว่าการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษานั้น ผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จนั้นก็คือ "ครูผู้สอน" ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวจักรสำคัญในการปฏิบัติงานการศึกษาและเป็นปัจจัยหลักของความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพทุกด้านของการศึกษา เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสอนและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน, 2540)

ควรคำนึงถึงพัฒนาการของบุคคลควบคู่ไปกับเนื้อหาวิชา ซึ่งการพัฒนามนุษย์นั้นได้แก่ การพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การรับรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งทางสุนทรียศาสตร์ ครูพึงควรค้นหาและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเพื่อไปถึงศักยภาพสูงสุด อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและไปสู่เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา การสอนศิลปะศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญาและความคล่องตัวในการใช้ส่วนต่างๆให้สัมพันธ์กับความคิดและการแสดงออก จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมั่นคงและทันโลก คือ การที่ประชากรในประเทศได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ประเทศใดที่มีประชากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถทางสติปัญญา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายและทางใจ ประเทศนั้นย่อมมีกำลังคนที่มีคุณภาพพร้อมต่อการพัฒนาประเทศ การตั้งรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และพร้อมต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับระบบใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ครูที่สอนวิชาศิลปะให้แก่เด็กระดับประถมศึกษาให้ได้ผล จะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในวิชาศิลปะอย่างถูกต้อง สามารถสร้างงานทางศิลปะได้ มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนและเข้าใจธรรมชาติของเด็กทั้งนี้ เพราะการสอนวิชาศิลปะให้แก่เด็กนั้นแตกต่างจากการสอนให้กับผู้ใหญ่ ดังนั้นในการสอนศิลปะให้แก่เด็ก ครูผู้สอนจึงต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมกับเด็กเพราะในการสอนนี้

สามารถปลูกฝังทัศนคติ นิสัย ความคิด และแบบแผนแห่งพฤติกรรมให้แก่เด็ก เนื่องจากในช่วงระดับประถมศึกษาเป็นช่วงเวลาแห่งพัฒนาการที่มีความสำคัญยิ่ง และพัฒนาการต่างๆ ที่ครูผู้สอนศิลปะเป็นผู้ช่วยสร้างเสริมขึ้นนี้จะติดตัวเด็กต่อไปจนเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นการเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น (ประเทิน มหาจันทร์, 2531)

ในสภาพปัจจุบัน แม้การจัดการศึกษาด้านศิลปศึกษาจะก้าวหน้าไปเพียงใดก็ตาม พบว่า การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา ยังประสบปัญหาอยู่อีกเป็นอันมาก ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในส่วนรวมด้อยลงไป สุลักษณ์ ศรีบุรี (2530) ให้ความเห็นว่าปัญหาเกิดจากครูสอนวิชาศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา ไม่ได้จับทางด้านศิลปศึกษาโดยตรง ทำให้ไม่เข้าใจปรัชญา หลักสูตร วัตถุประสงค์ การวัดผลประเมินผล และอีกนัยหนึ่งครูเน้นการวัดผลประเมินผลมากกว่าการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมซึ่งต้องใช้เวลาและต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวเด็กมากขึ้น

นอกจากนี้ครูศิลปศึกษายังขาดความรู้ ความสามารถ ทักษะในการใช้หลักสูตร (พีระศักดิ์ เทพไตรรัตน์, 2534) ครูสอนไม่ตรงเป้าหมายของหลักสูตร (Benetedoh, 1986) และ ไพโรจน์ รุจิระวัจน์ (2529) พบว่าครูสอนศิลปศึกษาขาดความรู้ และประสบการณ์ในการเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา จึงทำให้ผลการเรียนศิลปศึกษาต่ำลง และ เลิศ อานันทนะ (2523) พบว่า ในด้านการใช้สื่อการสอนศิลปศึกษา ครูศิลปศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนในเรื่องเกี่ยวกับได้รับจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนจากโรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในด้านการจัดและผลิตสื่อการสอนวิชาศิลปศึกษาน้อย ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร

นอกจากนี้ยังพบว่าครูประสบปัญหาเกี่ยวกับ การผลิตสื่อการสอนให้ตรงตามเนื้อหาที่เป็นเช่นนั้น เพราะว่าวัสดุบางชนิดที่ใช้ในการผลิตสื่อการสอนในบางท้องถิ่นอาจหายาก จึงไม่สามารถผลิตสื่อการสอนให้ตรงตามเนื้อหาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิ วัฒนสิน (2533) ที่กล่าวถึง ปัญหาในการใช้สื่อ ครูบางคนจับด้านศิลปะโดยตรง การสอนเป็นเรื่องของคุณค่าทางศิลปะ กิจกรรมการเรียนการสอน ไม่น่าสนใจ ขาดสิ่งจูงใจคือการสอน ครูไม่มีความรู้ในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย และยังมีปัญหาในเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอกับความต้องการของเด็ก ครู ผู้ปกครองส่วนมากที่ยากจนไม่อาจจัดหาสื่อการเรียนให้เด็กได้ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามขั้นตอนและไม่บรรลุเป้าหมาย และ เทียนชัย เสาวจินดารัตน์ (2534) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ทันเวลากับเนื้อหา จึงทำให้ไม่มีเวลาใช้สื่อการสอน ดังงานวิจัยของ คณิศ ศิลลัตย์ (2529) และอุทัย ทำวอนันต์ (2535) ได้ศึกษาการทำวิจัยพบว่า ครูมีปัญหาเรื่องวิธีการจัดเก็บ บำรุงรักษาสื่อ ตลอดจนเทคนิคการผลิตสื่อการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา จะเห็นได้ว่าการใช้สื่อ การจัดเก็บ และการนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อให้เกิดประโยชน์เป็นสิ่งที่คุณครูควรคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นครูต้องเพิ่มพูน

ความรู้โดยการฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้และผลิตสื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษามีปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล ดังที่ วาสนา ณ นคร (2533) พบว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา ในด้านวัดผลและประเมินผล ครูไม่มีความรู้ทางด้านวัดผลและประเมินผลวิชาศิลปศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เทียนชัย เสาจินดารัตน์ (2534) ที่พบว่า ครูไม่มีเวลาพอสำหรับการสร้างเครื่องมือในการประเมินจุดประสงค์ ส่วนใหญ่ใช้แบบสำเร็จรูป ครูมีปัญหาการตรวจสอบผลงานตามระบบการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ พิระศักดิ์ ไตรรัตน์ (2534) ; เต็มดวง รัตนทัศนีย์ และคณะ (2529) พบว่า ครูขาดความรู้ด้านการวัดผลประเมินผล ให้ความสำคัญผลงานที่สำเร็จมากกว่าพฤติกรรมแสดงออกทางศิลปะของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ สภาพการณ์เช่นนี้เป็นสาเหตุให้ครูผู้สอนไม่สามารถนำข้อบกพร่องของเด็กมาปรับปรุงประสิทธิภาพในการสอนได้

จากปัญหาดังกล่าว ครูสอนศิลปศึกษาส่วนใหญ่ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในด้านศิลปศึกษา ไม่มีความถนัดและความชำนาญ ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับศิลปศึกษาโดยตรง ทำให้ไม่มีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะเรื่องของหลักสูตรเนื้อหา ครูใช้วิธีสอนแบบเดิมๆ คือยึดครูเป็นจุดศูนย์กลาง ทำให้การสอนศิลปะระดับประถมศึกษาไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ดังงานวิจัยของ สรัญญา มณีศรี (2534) ที่พบว่า ครูสอนวิชาศิลปศึกษาโดยไม่เคยผ่านการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรเลย ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2529) ที่ว่าครูไม่ได้รับการสนับสนุนในการเข้าอบรมเกี่ยวกับศิลปศึกษา รวมถึงงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้ เพราะผู้บริหารคำนึงถึงความสำคัญของวิชาอื่นมากกว่า

พนัส หันนาคินทร์ (2524) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมากในการบริหารงานโรงเรียน เพราะเมื่อคนทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วก็ย่อมหวังความก้าวหน้า และความสำเร็จในการทำงาน เมื่อใดที่ผู้ปฏิบัติงานมองไม่เห็นทางที่จะทำงานได้สำเร็จ ก็ย่อมจะหมดกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ทั้งนี้เพราะความสำเร็จ ในการทำงาน และความก้าวหน้าเป็นความต้องการขั้นตติยภูมิของมนุษย์ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องแสวงหาแนวทางที่จะส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้ก้าวหน้าต่อไป กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้บุคลากรที่กำลังทำงานอยู่เกิดความก้าวหน้าต่อไปนั้นถือว่าเป็นการให้การศึกษามูลค่าสูง

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรคือ เร่งรัดพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถ ในการถ่ายทอดความรู้ การสอนเชิงวิเคราะห์ มีความใฝ่รู้เป็นแบบอย่างที่ดีและสามารถนำทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้

กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาไว้ว่า แรงปฏิรูปการฝึกหัดครู รวมทั้งพัฒนาครูประจำการ และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูเพื่อให้ได้ครูมีคุณภาพ สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และนโยบายของแผนงานพัฒนาการศึกษาได้อย่างแท้จริง ตลอดจนให้มีปริมาณการผลิตครูที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา (แผนการพัฒนาศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ระยะเวลาที่ 7 พ.ศ. 2535-2539) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีนโยบายด้านพัฒนาบุคลากรซึ่งกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่กล่าวว่า "เร่งพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึก อุทิศการณและความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบสมรรถภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับ" ...มีมาตรการกำกับไว้ดังนี้ "สรรหาและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ..และตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากรในระดับภูมิภาค" จะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญและเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่ต้องพัฒนาบุคลากร

ศิลปศึกษา หมายถึง การให้การศึกษาศิลปะแก่ผู้เรียนโดยการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพและลักษณะที่ดี มีโอกาสแสดงออกอย่างเสรี (Free Expression) ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ความคิดจินตนาการ (Imagination) อย่างอิสระของผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย การเขียนภาพระบายสี การปั้นแกะสลัก การพิมพ์ การรู้คุณค่าทางศิลปะ โดยผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์ทางการเรียนการสอน แนวคิดทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา การรับรู้ สุนทรียภาพ และการสร้างสรรค์ ให้เต็มศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล (เลิศ อานันท์นะ ,2523)

ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่จัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัย ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ประกอบไปด้วย วิชาจริยศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ ลูกเสือและยุวกาชาด เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มีจุดประสงค์มุ่งส่งเสริมด้านคุณลักษณะนิสัยโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาค่านิยม เจตคติ พฤติกรรมและบุคลิกภาพเน้นการเป็นช่างคิด ช่างทำ และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้

วิชาศิลปศึกษาเป็นวิชาที่สร้างเสริมลักษณะนิสัยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอันดีงามเป็นวิชาที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่างๆ โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม มีโอกาสสร้างสรรค์แก้ปัญหา และได้สัมผัสสภาพความเป็นจริง เพื่อจะได้ประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพและสร้างสรรค์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการที่ดีด้านการที่ดีด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และความคล่องตัวในการใช้ส่วนต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับความคิดและการแสดงออก (จิรัตน์ พิษณุไพบูลย์, 2520) โดยมีจุดประสงค์เฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะที่พึงประสงค์ คือ

1. ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ให้มีความสนใจและแสดงออกตามความถนัดและความสามารถของตน
3. ให้มีจิตสำนึกในคุณค่าและประโยชน์ของศิลปะ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
4. ให้มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. ให้รู้จักนำศิลปะมาประยุกต์ให้เกิดคุณค่าและระสนิยมที่ดี (กรมวิชาการ, 2530)

ดังนั้นวิชาศิลปะศึกษาจึงเป็นวิชาหนึ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อผู้เรียนในการที่จะสร้างเสริมลักษณะนิสัยและพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีแก่ผู้เรียน ก่อให้เกิดพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัย เกิดความซาบซึ้งในความงามตามธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรมของชาติ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนจึงมีความสมบูรณ์ในตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ดีบีเออี (DBAE) คือ เป็นชื่อที่เกิดขึ้นจากการตั้งชื่อบทความของ ดเวน เกรียร์ (Dwayne Greer) ในปีค.ศ.1984 ถึงแม้ว่าในขณะนั้นแนวความคิดนี้เป็นพื้นฐานการสืบค้น และเป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในศิลปะศึกษา ซึ่งปัจจุบันแนวศิลปะศึกษาแบบดีบีเออีได้กลายเป็นกระบวนทัศน์สำหรับการฝึกอบรมครู การพัฒนาหลักสูตร การสอนการเรียน และการประเมินผลในโรงเรียนของประเทศสหรัฐอเมริกา (สถาบัน Getty ARTsEdNet ,1999)

ต่อมา เกิลเบิร์ต คลาร์ก ; ไมเคิล เดย์ และดเวน เกรียร์ (Gilbert Clark ; Micheal Day and Dwayne Greer, 1987) กล่าวว่าจากหลักแนวคิดตลอดจนการดำเนินการของกระบวนกรปฏิรูปหลักสูตร ซึ่งเดิมเคยเป็นกระบวนกรยึดเนื้อหาหรือหลักเกณฑ์เป็นศูนย์กลาง (Content or Discipline or Discipline Centered Movement) เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป เป็น "แนวคิดที่มีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน" (Discipline-based Art Education) นักวิชาการทั้ง 3 ท่าน ระบุว่า แนวคิดแบบดีบีเออี มีหลักการและเหตุผลในการเรียนไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่มีวัฒนธรรม และศิลปะศึกษาควรเป็นวิชาพื้นฐานบังคับวิชาหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาทั่วไป จุดมุ่งหมายของศิลปะศึกษา คือ การเตรียมเด็กให้กลายเป็นผู้ใหญ่ที่รักและเห็นคุณค่าของศิลปะเป็นผู้ให้และจรรโลงวัฒนธรรม ถ้าการศึกษาเกิดประสิทธิผล ศิลปะศึกษาจะสามารถสร้างให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความสามารถ และมีความเข้าใจในสาระความรู้ต่างๆ ของศิลปะ ผลที่ตามมาคือสังคมจะมีผู้ใหญ่ที่มีการศึกษาทางด้านศิลปะ ซึ่งมีใช้แต่จะสามารถตอบรับต่อผลงานศิลปะตามห้องแสดงนิทรรศการหรือหอศิลป์ ด้วยความสะดวกรใจ และตอบรับงานศิลปะอย่างมีสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังสามารถที่จะรู้ความแตกต่างระหว่างผลงานศิลปะที่มีลักษณะต้นเงิน มีการแถลงอุดม-การณ์ที่เสแสร้ง กับผลงานที่มีมาตรฐานทางศิลปะสูง ที่แสวงหาความสมบูรณ์แบบและมีคุณค่ายืนนาน สำหรับผู้ใหญ่ที่มีความสามารถทางสร้างสรรค์จะสามารถสร้างผลงานศิลปะที่มีคุณค่าให้แก่สังคม สำหรับเด็กที่มีความฉับไวทางสุนทรียภาพเมื่อมีประสบการณ์ปะทะสัมผัสกับศิลปะ ประสบการณ์นั้นจะสร้างเสริมชีวิตของเขา ให้รับรู้สัมผัสถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และมีความรื่นรมย์กับ

ปรากฏการณ์ต่างๆในธรรมชาติ สำหรับศิลปะศึกษาแบบมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน เกิลเบิร์ต คล้าก ; ไมเคิล เดย์ และคเวน เกียร์ อธิบายว่า หมายถึงความรู้และความเข้าใจ 4 แกน คือ ศิลปะปฏิบัติ ศิลปะวิจารณ์ ประวัติศาสตร์ และสุนทรียภาพ ซึ่งการวางเนื้อหาและหน่วยของการเรียนรู้นั้น การออกแบบสร้างให้ตอบสนองเป้าหมายทั้ง 4 แกนนี้ กิจกรรมสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นหัวใจของหลักสูตรเดิม (หลักสูตรตามปรัชญาพัฒนาการ) ยังได้รับการคำนึงถึงในการจัดการเรียนการสอน แต่กิจกรรมสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ในหลักสูตรดีบีเออี มีการสอดประสานกันทั้ง 4 แกน คือ ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานศิลปะในแกนศิลปะปฏิบัติ การวิจารณ์งานอย่างมีหลักเกณฑ์ในแกนศิลปะวิจารณ์ การซาบซึ้งเห็นคุณค่าของความงามในแกนสุนทรียศาสตร์ และความประทับใจวัฒนธรรมและสังคมที่มีผลต่อการทำงานศิลปะในแกนประวัติศาสตร์ศิลป์ ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1980 ดังนั้น การเรียนรู้แกนทั้งสี่นั้นสามารถทำได้ในลักษณะบูรณาการ มิใช่แบ่งการเรียนออกเป็น 4 แกนอย่างเป็นเอกเทศ ความบูรณาการแกนความรู้ทั้ง 4 ให้แต่ละแกนสอดประสานสนับสนุนซึ่งกันและกัน

แนวคิดแบบดีเออี หรือ ศิลปะศึกษาการมีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน (Discipline Based Art Education) มีหลักการและการดำเนินการดังนี้

ก. หลักการและเหตุผล

1. เป้าหมายของ“ดีบีเออี” คือ การพัฒนาความสามารถในความเข้าใจและซาบซึ้งเห็นคุณค่าศิลปะของผู้เรียน ซึ่งในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับความรู้และทฤษฎีในประเด็นของศิลปะ และความสามารถในการรับรู้พอๆ กับการสร้างสรรค์ศิลปะ

2. ศิลปะเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาทั่วไป และเป็นรากฐานของสาขาวิชาเฉพาะด้านที่นักเรียนสามารถศึกษาต่อในระดับสูงในอนาคต

ข. เนื้อหา

3. เนื้อหาสำหรับการสอนมีพื้นฐานมาจำแนกหลักเกณฑ์ 4 แกน ของสุนทรียศาสตร์ ศิลปะวิจารณ์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปะปฏิบัติ ซึ่งเกี่ยวกับ

3.1 ธรรมชาติของศิลปะทั้ง 4 แกน

3.2 รากฐานด้านคุณค่าและการตัดสินศิลปะทั้ง 4 แกน

3.3 ประเด็นที่ศิลปะทั้ง 4 แกนถูกสร้างขึ้นมา และ (4) กระบวนการและกลวิธีในการกระทำศิลปะทั้ง 4 แกน

4. เนื้อหาการเรียนมาจากเครือข่ายที่กว้างขวางของทัศนศิลป์ ซึ่งรวมทั้งศิลปะ ศิลปะพื้นบ้าน ศิลปะประยุกต์ วิจิตรศิลป์ จากวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมอื่น ตั้งแต่อดีตจนถึงยุคร่วมสมัย

ค. หลักสูตร

5. หลักสูตรทุกระดับชั้นสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนมีความกระจ่างชัดเจน
6. ผลงานศิลปะเป็นศูนย์กลางในระบบของหลักสูตร และใช้ร่วมกันระหว่างสาระความรู้ทั้ง 4 แกน
7. หลักสูตรสร้างขึ้นโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกันของสาระความรู้ทั้ง 4 แกน
8. การจัดระบบของหลักสูตรนั้น มุ่งให้เพิ่มพูนความเข้าใจ และการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะพัฒนาขึ้นโดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละวัยเป็นสำคัญ

ง. ประเด็นอื่น

9. การนำไปใช้ได้มีรูปแบบนั้นทำอย่างเป็นระบบ มีแผนการสอนศิลปะที่มีพื้นฐานกว้างขวางสามารถนำไปใช้ได้หลายเขตการศึกษา มีผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษาให้การแนะนำ มีการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และมีสื่อการสอนที่ถูกต้องเหมาะสม
10. มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับใช้ประเมินผลการเรียนของนักเรียนและหลักสูตร

คุณสมบัติต่าง ๆ 10 ประการนี้ เกิลเบิร์ต คลาร์ก ; ไมเคิล เดย์ และคเวน เกียร์ (Gilbert Clark ; Micheal Day and Dwaine Greer, 1987) ได้นำเสนอพร้อมหลักการ

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับเยาวชน ซึ่งมีโรงเรียนให้รับผิดชอบทั้งหมด 427 โรงเรียน มีข้าราชการครู 13,070 คน และจากรายงานการวิจัยและการวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาของ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร(2537) พบว่าครูที่ถนัดสอนและมีวุฒิมิทางศิลปะในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเฉลี่ยอยู่ในอัตราส่วนประมาณ 1 คน : 1 โรงเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญกับครูสอนศิลปะเป็นอย่างมาก แต่ความต้องการของครูที่ยังคงเป็นปัญหาอยู่ ดังเช่น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2529) ได้กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของครู จากประสบการณ์ที่ได้ไปอบรมครูเกี่ยวกับการสอนศิลปศึกษา ดังนี้

1. ครูต้องการเข้ารับการอบรมทางด้านความรู้ และฝึกฝนทักษะเพิ่มเติมในด้านวิชาศิลปะ เช่น ศิลปะพื้นบ้าน สุนทรียศาสตร์ และการวิจารณ์ศิลปะ
2. ครูส่วนมากต้องการที่จะได้รับการอบรมทางด้านวิธีสอนศิลปศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมกระบวนการเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ การวัดผลและการประเมินผลศิลปศึกษา
3. ครูส่วนมากต้องการให้ผู้บริหารเข้าใจ เห็นใจ และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะด้านสื่ออุปกรณ์และเห็นปฏิบัติการทางศิลปะ

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะศึกษาของครูศิลปะศึกษาในต่างประเทศ มีปัญหาดังนี้คือ อัล-มุฮันนา (Al-Muhanna, 1989) ทำการวิจัยเรื่อง ศิลปะศึกษาเชิงหลักการพื้นฐาน (Discipline Based Art Education : DBAE) ตามแนวคิดตะวันตกในคูเวต ซึ่งแกนความรู้ทั้ง 4 แกน ประกอบไปด้วย ศิลปปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ การวิจารณ์ศิลปะและสุนทรียศาสตร์ พบสภาพและปัญหาว่าศิลปะศึกษาเชิงหลักการพื้นฐานหรือดีบีเออีได้รับความสนใจและถูกบรรจุไว้ในหลักสูตร แต่ครูศิลปะศึกษาและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถสอนได้ครบตามแกนความรู้ทั้ง 4 แกนของหลักการดีบีเออี เพราะยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในแกนความรู้ทั้ง 4 ดังนั้นความต้องการของครูและศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่คือ การได้รับการพัฒนาตนเองด้วยการฝึกอบรม ส่วนในประเด็นของการนำแนวคิดดีบีเออีมาใช้ในการเรียนการสอน กอเกน (Gaughan, 1990) ได้ศึกษาประวัติของศิลปนิยม ซึ่งได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 1985 จากรายงานของ Getty center for Education in the Arts. ชื่อว่า Beyond Creating รายงานนี้เสมือนเป็นการท้าทายให้ครูศิลปะศึกษาได้หันมาปรับปรุงการสอนศิลปะศึกษาของตนเองคือเปลี่ยนจากความคิดเดิมที่ใช้ศิลปะเป็นแต่เครื่องมือในการแสดงออกส่วนตัว มาเป็นศิลปะที่มีพื้นฐานความรู้ ซึ่งประกอบได้ด้วย 4 หลักการ คือ ประวัติศาสตร์ศิลป์ วิจารณ์ศิลปะ สุนทรียศาสตร์ และผลิตรกรรมทางศิลปะ (art production) ระยะเวลาวิจัยที่ผ่านมา ครูทั้งหลายได้ศึกษางานเรียกว่า การศึกษารูปภาพ และค่อยๆ พัฒนาสู่หลักการ The Discipline Based มาจนถึงปัจจุบัน ในส่วนของการศึกษาดำรงเรียนซึ่งได้ข้อมูลเบื้องต้นจาก 3 แหล่งที่เกี่ยวกับศิลปนิยมนิยามในยุคต้นๆ คือ 1) การสอนโดยการอธิบายที่ละภาพสู่การวิเคราะห์ 2) การใช้แบบเรียน 3 เล่มที่มีภาพประกอบ 3) วิเคราะห์ตำราเรียนทั่วไปของวิชาศิลปะศึกษา จำนวน 10 เล่ม ผลการศึกษพบว่า ศิลปนิยมเป็นวิชาที่คงความเต็มรูปแบบอยู่ในหลักสูตร Creative and Mental Growth ของ Lowenfeld กลับเปลี่ยนแนวคิดว่าศิลปนิยมที่มีอยู่ในตำราเรียนให้ผลในทางลบมากกว่า และสุดท้ายช่วงเวลาแห่งการใช้หลักการ Discipline Based ซึ่งถือว่าเป็นบันทึกประวัติศาสตร์และเป็นการผสมผสานกับวิธีการเก่าๆ ด้วยหลัก Cross Comparison มีพื้นฐานโดยยึด 4 องค์ประกอบต่อไปนี้ หลักการทางปรัชญา หลักสูตร ครู และสื่อการเรียน นักวิจัยไม่เห็นด้วยกับยุคแห่งการศึกษารูปภาพเมื่อ 100 ปีที่ผ่านมา และถึงยุคที่นำหลักการ Discipline Based Art Education มาใช้ถึงปัจจุบันได้ร่วมกันก่อตั้งหลักการทางปรัชญา และนำมาสู่การสอน ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญของประวัติศาสตร์ และ เนนซี ฮัคเจนนี (Nancy Haugen ,1999) กล่าวถึง ปัญหาการเรียนการสอนศิลปะศึกษา ตามแนวศิลปะศึกษาแบบดีเออี ว่าในช่วงปีการศึกษา 1997-1998 โรงเรียนประถมศึกษาชื่อ Principle Wood Elementary school ได้นำแนวตามแนวศิลปะศึกษาแบบดีเออีมาใช้ในการเรียนการสอนศิลปะศึกษา ในขณะที่ครูผู้สอนไม่เคยผ่านการฝึกอบรมมาก่อน ซึ่งครูศิลปะศึกษาทั้งหมดให้ความร่วมมือในการใช้โปรแกรมนี้กับเด็กนักเรียนในตลอดช่วงปีการศึกษานั้น แต่พบว่าไม่มีครูผู้สอนศิลปะศึกษาท่านใดที่สามารถใช้โปรแกรมนี้ได้

อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูไม่สามารถทำการสอนโดยใช้การสอนแบบสาธิตได้ เพราะครู
 ไม่มีความรู้ ความสามารถในเทคนิคศิลปะศึกษาแบบดีบีเออี แต่ทางโรงเรียนยังให้ความสำคัญ
 ต่อแนวศิลปะศึกษาแบบดีเออี ดังนั้นในช่วงภาคฤดูร้อนของปีการศึกษา 1998 ทางโรงเรียนจึงให้
 ครูศิลปะศึกษาส่วนใหญ่ ได้รับการฝึกอบรม ซึ่งมีความคาดหวังว่าครูศิลปะศึกษาจะมีความ
 สามารถในเทคนิคศิลปะศึกษาแบบดีบีเออีมากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประ
 สิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า แนวศิลปะศึกษาแบบดีบีเออี มีบทบาทที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน
 วิชาศิลปะศึกษา และครูผู้สอนศิลปะศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อม ที่จะนำแนว
 ศิลปะศึกษาแบบดีบีเออีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากข้อมูลสภาพและปัญหาดังกล่าวทำให้
 ผู้วิจัยมีความสนใจและเล็งเห็นความสำคัญ ที่จะสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูศิลปะ
 ศึกษาระดับประถมศึกษาตามแนวศิลปะศึกษาแบบ ดีบีเออีของครูผู้สอนศิลปะศึกษา ในด้านการจัด
 การเรียนการสอนและด้านการเตรียมความพร้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผน
 การพัฒนาครูศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาตามแนวศิลปะศึกษา แบบดีบีเออีของครูผู้สอนศิลปะ
 ศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูศิลปะศึกษา ระดับประถมศึกษาตามแนว
 ศิลปะศึกษาแบบดีบีเออี ของครูผู้สอนศิลปะศึกษาในระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
 ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการเตรียมความพร้อม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูศิลปะศึกษา
 ระดับประถมศึกษาตามแนวศิลปะศึกษาแบบดีบีเออีของครูผู้สอนศิลปะศึกษาในระดับประถมศึกษา
 สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านเตรียมความพร้อม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นตัวแทนของครูผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาระดับ
 ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 255 โรงเรียน

2. ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านให้ข้อมูลตรงกับความคิดเห็นส่วนตัว โดยไม่มีอคติใดๆ ทั้งสิ้น และวิธีสอนของครูศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นคำตอบที่เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การพัฒนาครู หมายถึง การกำหนดงานที่พยายามจะเสริมสร้างให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสอนตลอดจนเจตคติที่ดีสามารถแก้ปัญหาและเป็นผู้เหมาะสมกับการสอนในระดับและวิชานั้น
2. ครูศิลปศึกษา หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนศิลปศึกษา และวิชาอื่นๆ ในระดับประถมศึกษา
3. ศิลปศึกษาแบบตีบีเออี หมายถึง ศิลปศึกษาที่มีหลักเกณฑ์พื้นฐานของแกนความรู้ ศิลปะ 4 แกน คือ สุนทรียศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะปฏิบัติ และศิลปะวิจารณ์
4. ครูผู้สอนศิลปศึกษา หมายถึง ครูศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลทางการวิจัยจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินการพัฒนาครูศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ตามแนวศิลปศึกษาแบบตีบีเออี
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา ให้ชัดเจน เกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามวัตถุประสงค์
3. เพื่อเป็นแนวทางในการติดตามหลักสูตร การผลิตวิชาชีพครูของสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้เหมาะสม
4. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยต่อไป